

Riihimäen portti IV-VI alueen pesimälinnustoselvitys

RAPORTTI

Riihimäen kaupunki

16.10.2023

P48889P001

Sisällys

Riihimäen portti IV-VI alueen pesimälinnustoseelvitys	4
1 Johdanto	4
2 Selvitysalue	4
3 Lähtötiedot ja menetelmät.....	5
3.1 Lähtötiedot	5
3.2 Maastotyömenetelmät	5
3.3 Kohteiden ja lajiston arvottaminen.....	6
3.3.1 Uhanalaisuusluokitus	6
3.3.2 Lintudirektiivi	6
3.3.3 Kiireellisesti suojeltavat lajit	6
3.3.4 Kansainväliset vastuulajit.....	7
3.3.5 Linnustollisesti arvokkaiden alueiden määrittely	7
3.4 Epävarmuustekijät.....	7
4 Tulokset.....	8
4.1 Pesimälinnuston yleiskuvaus.....	8
4.1.1 Metsälinnusto	8
4.1.2 Pelto- ja kulttuuriympäristön linnusto.....	8
4.2 Huomionarvoiset lajit	8
4.3 Linnuston kannalta arvokkaat alueet	10
5 Yhteenvedo ja suositukset.....	10
6 Lähteet.....	11

Liite 1. Pesimälinnustoseelvityksessä havaitut lajit.

16.10.2023

MT

*FCG Finnish Consulting Group Oy ("FCG") on laatinut tämän raportin FCG:n asiakkaan ("Asiakas") toimeksianton ja ohjeiden mukaisesti. Tämä raportti on laadittu FCG:n ja Asiakkaan välisen sopimuksen ehtojen mukaisesti. **FCG ei ole vastuussa tästä raportista tai sen käytöstä suhteessa mihinkään muuhun tahoon kuin Asiakkaaseen.***

Tämä raportti voi perustua kokonaan tai osaksi kolmansien osapuolten FCG:lle antamiin tietoihin tai julkisiin lähteisiin ja näin ollen tietoihin, joihin FCG:llä ei ole ollut vaikutusmahdollisuuksia. FCG toteaa nimenomaisesti, ettei sillä ole vastuuta sille annettujen virheellisten tai puutteellisten tietojen perusteella.

Kaikki oikeudet (mukaan lukien tekijänoikeudet) tähän raporttiin kuuluvat FCG:lle, tai Asiakkaalle, mikäli niin on sovittu FCG:n ja Asiakkaan välillä. Tätä raporttia tai sen osaa ei saa muokata tai käyttää uudelleen toiseen tarkoitukseen ilman FCG:n kirjallista lupaa.

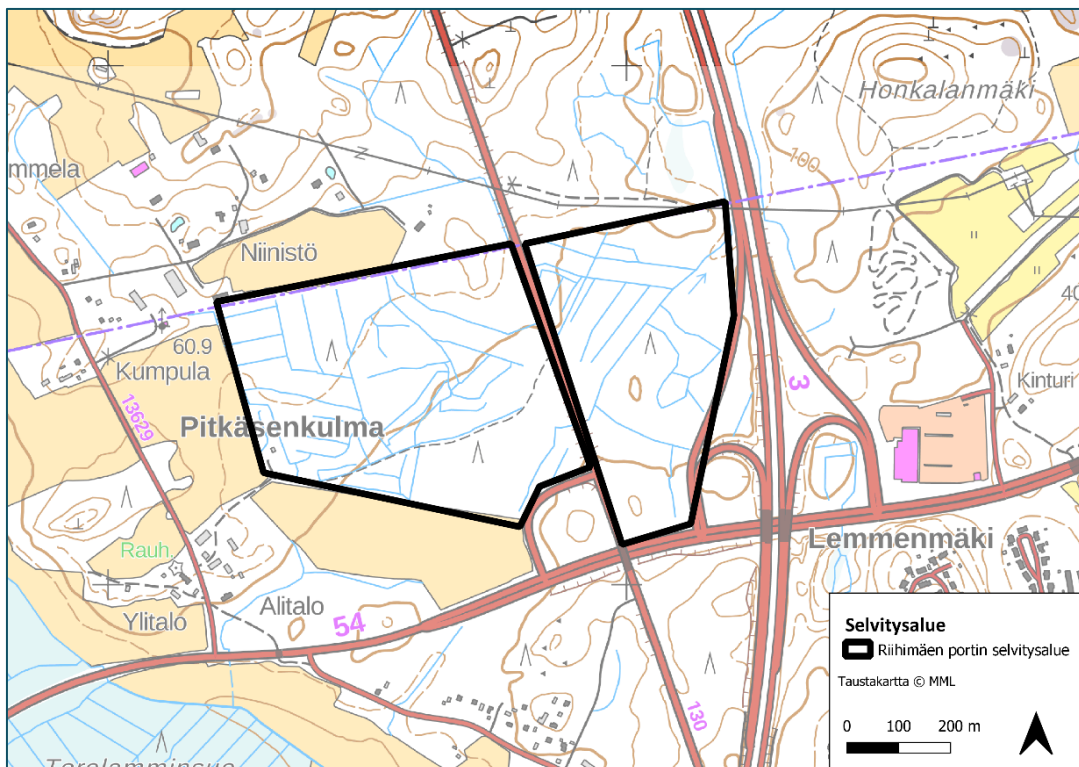
Riihimäen portti IV-VI alueen pesimälinnustaselvitys

1 Johdanto

Työssä on laadittu Riihimäen Kaupungin Riihimäen portti IV-VI alueen linnustaselvitys. Selvityksen tarkoituksena oli löytää asemakaavoituksen taustatiedoiksi suojellisesti arvokkaan pesimälinnuston elinympäristöt sekä edistää alueiden säilymistä. Selvityksistä ovat vastanneet FM biologi Tiina Mäkelä FCG Finnish Consulting Group Oy:stä sekä Mti/luontokartoittajaopiskelija (Eat) Teemu Ukkonen Metsän Taju Oy:stä.

2 Selvitysalue

Riihimäen portti IV-Vi selvitysalue sijaitsee Riihimäen keskustan luoteispuolella maantien 130 ja kantatien 54 liittymän luoteispuolella, vastapäätä Riihimäenporttia IV. Suunnittelualue rajautuu Hämeenlinnan kaupungin rajaon, Pitkäsenkulman peltoihin ja valtatiehen kolme. Selvitysalue on rakentamatonta metsäaluetta, alueen halkaisee maantie 130.

Kuva 1. Riihimäen portin selvitysalueiden sijainti Riihimäen kaupungissa.

3 Lähtötiedot ja menetelmät

3.1 Lähtötiedot

Selvityksen työvaiheet olivat lähtöaineiston koonti ja analysointi, maastoinventoinnit ja raportointi.

- Lähtötietoina käytettiin mm. Lajitietokeskuksen tietokantojen viranomaisportaalin rekisterihavaintoja (HBF.79863, haettu 14.10.2023)
  - TIPU – rengastus- ja löytörekisteri
  - Suojelunarvoiset petolintujen pesäpaikat
  - Metsähallituksen luontopalveluiden LajiGIS -tietovaranto

Aluetta koskevia tietoja tarkistettiin myös avoimista tietokannoista:

- Ympäristöhallinnon avoin tietokanta
- Valtakunnallinen lintuatlastietokanta (pesimälajiston yleispiirteet)

3.2 Maastotyömenetelmät

Pesimälinnuston kartoitusmenetelmänä sovellettiin maalinnuston kartoituslaskentamenetelmää (mm. Koskimies&Väisänen 1988, Väisänen 2015), laskennat toistettiin kolme kertaa. Kartoituspäivät on esitetty taulukossa 1.

Erityistä huomiota kiinnitettiin suojellisesti arvokkaisiin lajeihin, joita ovat mm. EU:n lintudirektiivin liitteen 1 lajit (79/409/ETY) ja uusimman lintuja koskevan uhanalaisuusluokituksen mukaiset uhanalaiset, kiireellisesti suojeltavat, erityisesti suojeltavat ja silmälläpidettävät ja alueellisesti uhanalaiset lajit (Hyvärinen ym. (toim.) 2019) Lisäksi huomioitiin levähtävät lajit, mahdolliset alueellisesti harvinaiset lajit sekä kaikki petolintulajit. Huomionarvoisten lajien reviirit ja havainnot yksilöiden käyttäytymisestä merkittiin kartoille ja maastovihkoon.

Laskennat suoritettiin hyvissä havainnointiolosuhteissa ja ne ajoitettiin pääasiassa aikaiseen aamuun ja aamupäivään Laskennat tehtiin poutaisessa ja vähätuulisessa säässä (Taulukko 1). Laskentoja tehtiin kolmena aamuna touko-kesäkuun vaihteessa.

Laskentojen tulokset tulkittiin toimistotyönä ko. laskentamenetelmästä annettujen ohjeiden (mm. Koskimies&Väisänen 1988) mukaisesti. Kaikille havaituille lintulajeille tulkittiin pesimävarmuusindeksi lintuatlaskartoituksessa käytetyn ohjeen mukaisesti. (ks. Valkama ym 2011). Havaintojen tulkinta tehtiin ns. minimiperiaatteella, jolloin yksikin sopivassa

elinympäristössä tehty pesintään viittaava havainto riitti siihen, että laji tulkittiin vähintään alueella mahdollisesti pesiväksi.

Taulukko 1. Sää pesimälinnustokartoituksen maastopäivinä (pilvisuus on ilmoitettu asteikolla 0/8=selkeä..8/8= pilvinen, lämpötila on ilmoitettu vaihteluvälinä kartoituksen alusta loppuun).

Päivä	Lämpötila	Tuulisuus	Pilvisuus
18.5.2023	+3-+10	3-4 m/S	2/8-4/8
2.6.2023	+7-+8	2-5 m/s	3/8-7/8
8.6.2023	+8°C.. +10°C	1-2 m/s	4/8

3.3 Kohteiden ja lajiston arvottaminen

3.3.1 Uhanalaisuusluokitus

Uhanalaisuusluokitus pohjautuu Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019 (Hyväriinen ym.) Uhanalaisia lajeja ovat äärimmäisen uhanalaiset (CR), erittäin uhanalaiset (EN) ja vaarantuneet (VU) lajit. Silmälläpidettävät (NT) lajit eivät ole uhanalaisia lajeja.

3.3.2 Lintudirektiivi

Pesimälinnustoselvityksen yhteydessä havainnoitiin mm. Euroopan unionin lintudirektiivin (79/409/EEC,) liitteen 1 lajeja. Lintudirektiivin liite 1 käsittää yhteisön tärkeinä pitämät lajit, joiden suojelemiseksi on osoitettava erityissuojelualueita (Natura 2000-verkosto). Lintudirektiivi koskee Euroopan luonnonvaraisia lintuja ja sen yleistavoite on ylläpitää tietyt lintukannat sellaisella tasolla, joka vastaa ekologiaa, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia. Lintudirektiivi edellyttää sekä lintulajien, että niiden elinympäristöjen suojelua. Direktiivi kieltää niissä lueteltujen lintujen tahallisen tappamisen, pyydystämisen häiritsemisen erityisesti pesinnän aikana ja kaupallisen käytön.

3.3.3 Kiireellisesti suojeltavat lajit

Lajisuojelun kansallista toimintaohjelmaa varten valmisteltiin Suomen ympäristökeskuksessa vuosina 2010–2011 raportti lajisuojelun priorisoinnista. Eliöryhmäkohtaiset työryhmät arvioivat työtä varten lajien turvaamistarpeita ja -keinoja. Tarkastelussa oli mukana 2 216 uhanalaisiksi arvioitua sekä luonto- ja lintudirektiivien lajia. Näiden lajien joukosta tunnistettiin 569 kiireellisesti suojeltavaa lajia, joiden turvaamistoimiin on ryhdyttävä lähimpien viiden

vuoden kuluessa. Jokaiselle lajille määriteltiin ensisijainen turvaamiskeino sekä muut turvaamiskeinot. Linnuista kiireellisesti suojeltavien listalla on Suomessa 28 lajia.

3.3.4 Kansainväliset vastuulajit

Suomella katsotaan olevan kansainvälinen vastuu tiettyjen pohjoisten alkuperäislajien säilyttämisestä. Vastuu merkitsee lähinnä sitä, että lajin seuranta ja tutkimusta on tehostettava ja että lajin elinympäristö tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa – lajit eivät välttämättä ole uhanalaisia. Lainsäädännössä määriteltyä asemaa vastuulajeilla ei ole. Linnuista kansainvälisiksi vastuulajeiksi on määritelty 38 lajia.

3.3.5 Linnustollisesti arvokkaiden alueiden määrittely

Linnuston kannalta arvokkaiksi alueiksi voidaan määritellä esimerkiksi muuttolintujen ruokailu- ja levähdysalueet (mm. kosteikot ja keväisin tulvivat peltoalueet), äärimmäisten ja erittäin uhanalaisten lajien pesimäalueet sekä sellaisten lajien vakituiset pesimäalue, joiden pesimäkanta on valtakunnallisesti, alueellisesti tai paikallisesti tarkasteltuna alhainen. Tärkeitä lintualueita voivat olla myös elinympäristöt ja alueet, joilla pesii useita vaarantuneiksi tai silmälläpidettäväksi luokiteltuja lajeja tai muutoin suojelullisesti arvokkaita lajeja. Petolintujen pesäpaikat lähiympäristöineen ovat myös arvokkaita alueita.

3.4 Epävarmuustekijät

Säätila oli erinomainen linnustoselvitysten laatimiseen alkukesällä 2023. Pesinnät onnistuivat linnuilla kohtuullisesti ja suursäätila oli suotuisa lisääntymismenestyksen kannalta suotuisa.

Selvitystyön epävarmuustekijät liittyvät luonnon vuotuisen vaihteluun sekä maastoinvestointien rajalliseen kestoan. Inventointitulokset ilmentävät aina hetkellistä luonnon tilaa, joka voi jossain määrin vaihdella vuosittain. Niinpä alueella voi joinain vuosina esiintyä lintulajeja, joita ei tässä selvityksessä havaittu tai lajien runsaussuhteet voivat vaihdella alueella eri vuosina.

Pesimälinnustoselvityksen yhteydessä alueella tehtiin kartoitusta kolmena eri päivänä touko- ja kesäkuussa. Laskennat toistettiin samalla reitistöllä. Laskentojen perusteella alueen pesimälajistosta, huomionarvoisten lajien reviiereistä ja linnustollisesti merkittävistä alueista saatiin hyvä yleiskuva.

Epävarmuustekijät huomioiden pesimälinnuston maastotöiden ajoitus ja siihen käytetty maastotyömäärä arvioidaan riittäväksi.

4 Tulokset

4.1 Pesimälinnuston yleiskuvaus

Selvityksen perusteella alueen pesimälinnusto edustaa melko tavanomaista metsä- ja kulttuuriympäristön lajistoa. Yhteensä maastokartoituksissa havaittiin 32 eri lintulajia, joista 24 lajia pesii varmasti tai todennäköisesti alueella. Osa havaituista lajeista (mm. palokärki, varis, tavi, pyy ja viherpeippo) pesivät todennäköisesti alueen ulkopuolella, mutta käyttävät aluetta ravinnonhankintaan tai liikkuvat pesimäaikaan alueen yli. Viimeisimmässä uhanalaisarvioinnissa uhanalaisiksi luokiteltuja lajeja havaittiin neljä. Erityisen harvinaisia lajeja ei havaittu.

4.1.1 Metsälinnusto

Selvitysalueen tyypillisimpiä elinympäristöjä ovat havupuuvaltaiset kangasmetsät. Metsät ovat käsiteltyä talousmetsää. Selvitysalueen metsien kehitysluokkajakauma on melko monipuolinen ja puulajisuhteet ovat vaihtelevat. Alueen metsät eivät kuitenkaan ylläpidä erityistä linnustollista monimuotoisuutta. Pesimälajiston tyyppilajeja alueella ovat Suomessa hyvin yleisinä ja runsaina esiintyvät metsäkirvinen, peippo, pajulintu. Muita alueelle tyypillisiä metsälintulajeja ovat mm. punakylki-, laulurastas, talitiainen ja tiltalti.

4.1.2 Pelto- ja kulttuuriympäristön linnusto

Selvitysalueella ei ole peltoalueita, mutta alue rajautuu länsilaidallaan peltoon. Pensastasku (VU) pesi peltoalueen reunassa.

4.2 Huomionarvoiset lajit

Selvitysalueella havaittiin neljä uhanalaiseksi ja kaksi silmälläpidettäväksi luokiteltua lajia (Hyvärinen ym. (toim.) 2019). Lisäksi alueella havaittiin kaksi lintudirektiivin liitteessä 1 mainittua lajia ja yksi Suomen kansainvälinen vastuulaji. Alueella ei havaittua alueellisesti uhanalaisia lajeja. Huomionarvoiset lajit on esitetty alla olevassa taulukossa.

Taulukko 2. Selvitysalueella havaitut huomionarvoiset lajit ja niiden arvioidut parimäärät. Alueella varmasti tai todennäköisesti pesiviksi tulkitut lajit on lihavoitu.

Laji		Parimäärä	Uhanalaisuus	Direktiivilaji	Vastuulaji
Tavi	<i>Anas crecca</i>	-			x
Pyy	<i>Bonasa bonasia</i>	-	VU	x	

16.10.2023

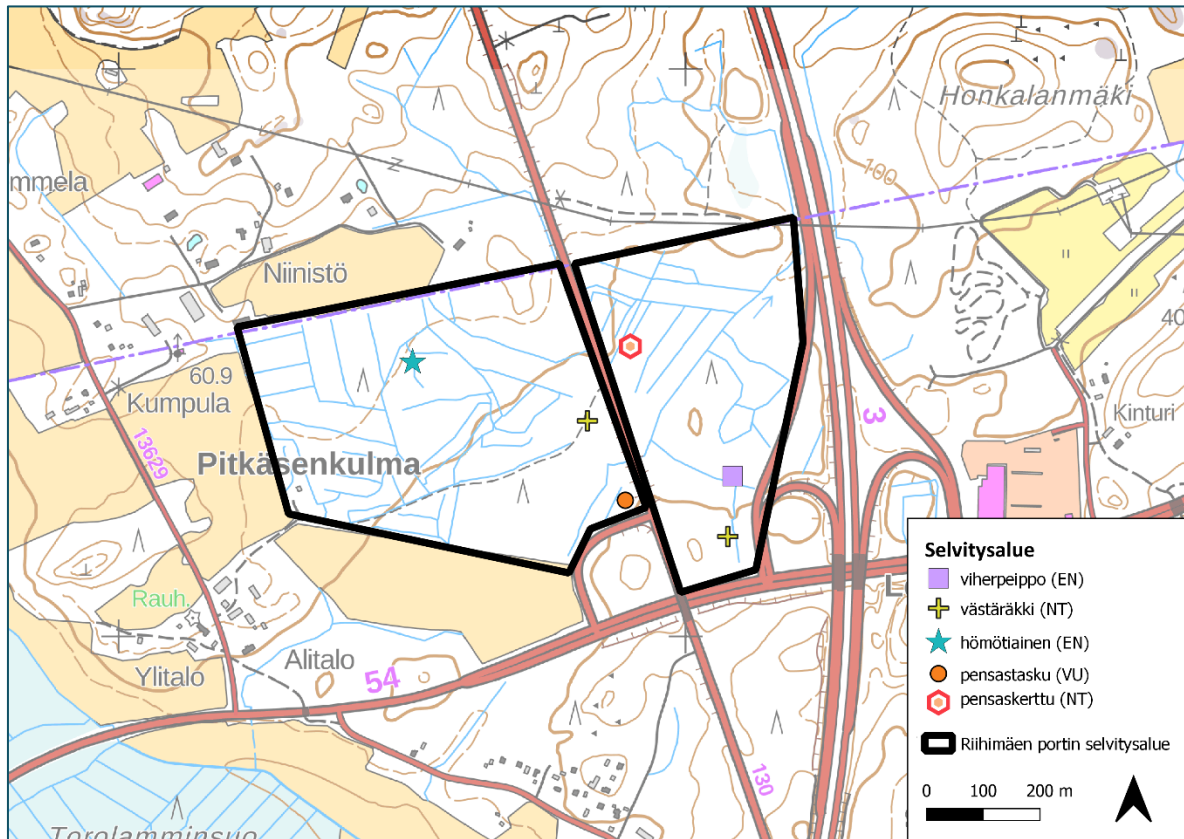
MT

Palokärki	<i>Dryocopus martius</i>	-	x
Västäräkki	<i>Motacilla alba</i>	1-2	NT
Pensastasku	<i>Saxicola rubetra</i>	1	VU
Pensaskerttu	<i>Sylvia communis</i>	-	NT
Hömötiainen	<i>Parus montanus</i>	1	EN
Viherpeippo	<i>Carduelis chloris</i>	-	EN

Uhanalaisesta metsälinnustosta alueella pesii hömötiainen (EN), joka on taantunut metsien rakenteen muutosten seurauksena. Laji esiintyy Suomessa havumetsäalueilla kuitenkin edelleen verrattain runsaina. Kanalinnuista alueella havaittiin ainoastaan vaarantuneeksi luokiteltu pyy, havainto oli reviiiriä viheltävä yksilö alueen ulkopuolelta. Alueen reunalla todennäköisesti pesivä, vaarantuneeksi luokiteltu pensastasku on myös alueellisesti melko yleinen peltoympäristöjen laji. Alueella tehtiin myös havainnot pensaskertusta (NT) ja viherpeiposta (EN) mutta nämä eivät todennäköisesti pesi alueella. Silmälläpidettävästi lajeista alueella pesi västäräkki.

Lajitietokeskuksen havaintotietokannassa (löytö- ja rengastusrekisterin uhanalaiset lintulajit sekä lintu-direktiivilajit, petolintujen pesäpaikkarekisterin tiedot) ei ollut selvitysalueelta aiempia havaintoja suojelullisesti arvokkaista tai muutoin huomionarvoisista lintulajeista (Lajitietokeskus 2023). Selvitysalueen eteläpuoliselta pelloilta on pensastaskuhavainto vuodelta 2017 ja moottoritien liittymästä lehtopöllöhavainto vuodelta 2003.

Pesimälinnustaselvityksessä 2023 havaittujen huomionarvoisten lajien havaintopaikat on esitetty kuvassa 2.

Kuva 2. Huomionarvoisten lajien havaintopaikat (EN=erittäin uhanalainen, VU=vaarantunut, NT=silmälläpidettävä, D=lintudirektiivin liitteen I laji ja KVA=kansainvälinen vastuulaji).

4.3 Linnuston kannalta arvokkaat alueet

Selvitysalueelle ei sijoitu kansainvälisesti (IBA), valtakunnallisesti (FINIBA) tai maakunnallisesti tärkeitä (MAALI) lintualueita. Tämän selvityksen perusteella alueelta ei löydetty myöskään linnuston kannalta paikallisesti arvokkaita alueita, jotka tulisi lähiympäristöineen maankäyttöä suunniteltaessa erityisesti turvata. Alueella esiintyvät huomionarvoiset lajit esiintyvät eteläisessä Suomessa melko runsaina ja yleisinä, eikä alueelle sijoitu niiden kannalta merkittäviä elinympäristöjä.

5 Yhteenveto ja suositukset

Selvityksen perusteella alueella esiintyvä linnusto edustaa seudulle tyypillistä metsä- pelto- ja kulttuurilajistoa. Havaittu linnusto ei ollut erityisen runsasta tai monipuolista eikä alueelle sijoitu linnuston kannalta erityisen merkittäviä elinympäristöjä. Kaikki alueella havaitut lajit

esiintyvät Suomessa yhä melko yleisinä eikä niiden populaatioilla ole alueellisesti tai valtakunnallisesti tarkasteltuna välitöntä häviämisen uhkaa.

6 Lähteet

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Koskimies, P. & Väisänen, R. A. 1988: Linnustonseurannan havainnointiohjeet (2.painos). Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki.

Lajitietokeskus 2023: Rekisterihavainnot 14.10.2023 (HBF.79863).

Mäkelä, K. & Salo, P. (toim.) 2021: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi -opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle, LUONNOS. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47/2021. Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö.

Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi -kaavoituksessa, YVA -menettelyssä ja Natura -arvioinnissa. Ympäristöopas 109. Suomen ympäristökeskus.

Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehikoinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016: Suomen lintujen uhanalaisuus - The 2015 Red List of Finnish Bird Species. Ympäristöministeriö & Suomen Ympäristökeskus. 49 s.

Liite 1: Pesimälinnustoselvityksessä havaitut lajit

Havaitut lajit		Parimäärä
Tavi	<i>Anas crecca</i>	Karut sisävedet
Pyy	<i>Bonasa bonasia</i>	Havumetsät
Sepelkyyhky	<i>Columba palumbus</i>	Pellot ja rakennettu maa
Palokärki	<i>Dryocopus martius</i>	Vanhan metsän lajit
Käpytikka	<i>Dendrocopos major</i>	Havumetsät
Metsäkirvinen	<i>Anthus trivialis</i>	Metsän yleislajit
Västäräkki	<i>Motacilla alba</i>	Pellot ja rakennettu maa
Peukaloinen	<i>Troglodytes troglodytes</i>	Lehtimetsät
Punarinta	<i>Erithacus rubecula</i>	Havumetsät
Pensastasku	<i>Saxicola rubetra</i>	Pellot ja rakennettu maa
Mustarastas	<i>Turdus merula</i>	Lehtimetsät
Räkättirastas	<i>Turdus pilaris</i>	Pellot ja rakennettu maa
Laulurastas	<i>Turdus philomelos</i>	Havumetsät
Punakylkirastas	<i>Turdus iliacus</i>	Metsän yleislajit
Mustapääkerttu	<i>Sylvia atricapilla</i>	Lehtimetsät
Lehtokerttu	<i>Sylvia borin</i>	Lehtimetsät
Hernekerttu	<i>Sylvia curruca</i>	Pensaikot ja puoliavoimet maat
Pensaskerttu	<i>Sylvia communis</i>	Pensaikot ja puoliavoimet maat
Tiltalti	<i>Phylloscopus collybita</i>	Havumetsät
Pajulintu	<i>Phylloscopus trochilus</i>	Metsän yleislajit
Hippiäinen	<i>Regulus regulus</i>	Havumetsät
Hömötiainen	<i>Parus montanus</i>	Metsän yleislajit
Sinitäinen	<i>Parus caeruleus</i>	Lehtimetsät
Talitiainen	<i>Parus major</i>	Metsän yleislajit
Puukiipijä	<i>Certhia familiaris</i>	Vanhan metsän lajit
Varis	<i>Corvus corone cornix</i>	Pellot ja rakennettu maa
Peippo	<i>Fringilla coelebs</i>	Metsän yleislajit
Viherpeippo	<i>Carduelis chloris</i>	Lehtimetsät
Vihervarpunen	<i>Carduelis spinus</i>	Havumetsät
Pikkukäpylintu	<i>Loxia curvirostra</i>	Havumetsät
Punatulkku	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	Havumetsät
Keltasirkku	<i>Emberiza citrinella</i>	Pellot ja rakennettu maa

*Varmat ja todennäköiset pesimälajit on **lihavoitu**.